



ورویکرد تدریس مسئله‌شناسی

دکتر عظیم محبی
دکترای علوم تربیتی

فرایند تدریس معلمان در کلاس درس نقش تأثیرگذاری در تربیت دانش آموزان دارد. این نقش در قالب رویکردهای یاددهی یادگیری نمایان می‌شود. فرهنگ حاکم بر فرایند تدریس در ایران رویکرد انتقالی است. این رویکرد نمی‌تواند نسلی فکور و کارآفرین را فراهم آورد. دانش آموزان فکور و کارآفرین می‌توانند با فهم درست مسائل زمینه توسعه و پیشرفت کشور را فراهم آورند. لذا رویکرد تدریس از انتقالی باید به مسئله‌محوری تغییر یابد.

* چرا؟

۱. ایران در شاخص‌های کارآفرینی (GEI) در میان ۱۲۷ کشور در ردیف ۷۲ قرار دارد.
 ۲. اتخاذ رویکرد کارآفرینی در آموزش و پرورش و مدرسه، زمینه‌ساز تحقق سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و رشد تولید است.
 ۳. کارآفرینی یک مقوله فرهنگی است (فرهنگ کار، نوآوری، خطرپذیری و ...)
 ۴. کارآفرینی با سه‌واژه نیاز، تغییر و فرصت معنا پیدا می‌کند (درک یا خلق فرصت مبتنی بر تغییرات).
 ۵. کارآفرینی مقوله‌ای نظام‌دار است (درونداد، فرایند، پرونداد).
 ۶. کارآفرینی یک علم میان‌رشته‌ای است (روانشناسی، اقتصاد، مدیریت).
- لذا تربیت هویت کارآفرینانه در دانشگاه دیر است. این نوع تربیت باید از مدرسه و خانواده شروع شود.

* چه باید کرد؟

- طراحی و تدوین شایستگی‌های تربیت اقتصادی و کارآفرینی بر اساس اهداف مصوب شورای عالی.
- تدوین راهنمای برنامه درسی دوره ابتدایی و متوسطه اول با رویکرد تلفیقی (تلفیق با مهارت‌های کارآفرینی).
- اصلاح برنامه‌های درسی (کتاب‌های درسی) با رویکرد کارآفرینانه.
- طراحی و زمینه‌سازی برای به‌کارگیری یاددهی یادگیری (تدریس، سنجش و ...) کارآفرینانه توسط معلمان.
- طراحی و زمینه‌سازی برای اصلاح فعالیت‌های فرهنگی مدرسه‌ای با رویکرد کارآفرینی.
- تدوین راهنمای آموزش مستقیم مهارت‌های اقتصادی و کارآفرینی در مدرسه (ظرفیت برنامه ویژه مدرسه‌بوم).
- سنجش و ارزشیابی شایستگی‌های کسب‌شده دانش آموزان در پایان هر دوره تحصیلی، با تأکید بر شایستگی‌های کارآفرینانه.

- برگزاری نشست‌ها و همایش‌های علمی در تبیین و کاربست مدرسه کارآفرین.

* نشانگرهای تدریس

وسنجش با رویکرد کارآفرینی

- ایجاد فرصت تفکر و تأمل با یک موقعیت مسئله محور (دنیای کار و زندگی)؛
- ایجاد فرصت فهم مشترک، پرسشگری و ایده‌پردازی؛
- ایجاد فرصت دست‌ورزی (ساخت، تولید و ...)
- ایجاد فرصت خودارزیابی؛
- ایجاد فرصت ارائه عملکرد (نویستاری، نمایشی، فیلم، پویانمایی، نمونک (ماکت)، نمونه، بازی و ...)
- ایجاد فرصت سنجش از عملکرد به جای محفوظات صرف.

* نشانگرهای فعالیت‌های فرهنگی

مدرسه با رویکرد کارآفرینی

- مشارکت دانش آموزان در برنامه‌ریزی و مدیریت فعالیت‌های فرهنگی مدرسه (هر دانش آموز حداقل در یک فعالیت)؛
- تجهیز کتابخانه با بسته‌های آموزشی با مضمون (تم) کار و کارآفرینی (کتاب داستان و ...)
- زمینه‌سازی برای انجام پروژه‌های واقعی مربوط به بازار (از ایده تا نوآوری، بازاریابی، فروش تا خرید سهام)؛
- مشارکت دانش آموزان در مدیریت اردوهای دانش آموزی با رویکرد کارآفرینانه؛
- زمینه‌سازی برای تغییر نگرش خانواده‌ها در تربیت، با رویکرد کارآفرینانه (خرید کتاب و اسباب‌بازی با رویکرد کارآفرینی).

پی‌نوشت

1. Global Entrepreneurship Index